

Domovská stránka>Právne predpisy a judikatúra>Vnútroštátne právne predpisy

Vnútroštátne právne predpisy

Česká republika

Táto stránka vám poskytne informácie o právnom systéme a prehľad práva v Českej republike.

Pramene práva

Český právny poriadok, ktorý je súčasťou kontinentálneho typu právnej kultúry, je založený na písanom práve a patria k nemu zákony a ďalšie právne predpisy, ratifikované a vyhlásené medzinárodné zmluvy, ku ktorým dal súhlas **Parlament ČR**, a rozhodnutia **Ústavného súdu**, ktorými Ústavný súd zrušil právny predpis alebo jeho časť.

Druhy právnych nástrojov – opis

Právny poriadok Českej republiky tvoria všetky právne predpisy ČR a právne normy, ktoré sú v nich obsiahnuté.

Najdôležitejšími právnymi predpismi sú **zákony**, t. j. súbory pravidiel správania sa, ktoré upravujú základné oblasti života človeka a spoločnosti. Obsiahlejšie zákony, ktoré upravujú celé odvetvie práva a obsahujú jeho systematicky usporiadané normy, sa nazývajú zákoníky. Zákony, ktoré zahŕňajú celé odvetvie procesného práva a systematicky usporadúvajú jeho procedurálne normy, sa označujú ako poriadky. Zákony, ktoré sa zaoberajú najdôležitejšími záležitosťami štátu a ľudskými a občianskymi právami, sa označujú ako **ústavné zákony** (okrem iného medzi ne patrí aj Ústava Českej republiky a Listina základných práv a slobôd) a platí pri nich osobitný postup prijímania.

Na zákony nadväzujú podzákonné – vykonávacie – predpisy, medzi ktoré patria **nariadenia vlády, vyhlášky ministerstiev a ústredných orgánov štátnej správy a vyhlášky územných samosprávnych celkov**.

Súčasťou právneho poriadku sú aj vyhlásené **medzinárodné zmluvy**, ktorých ratifikácia bola odsúhlasená Parlamentom a ku ktorým je Česká republika viazaná. Medzinárodné zmluvy majú voči ostatným právnym predpisom do istej miery nadradené postavenie, pretože ak medzinárodná zmluva stanoví niečo iné ako zákon, uplatní sa ustanovenie medzinárodnej zmluvy.

Od vstupu do Európskej únie platí v Českej republike okrem vyššie uvedeného aj **európske právo**, a to za rovnakých podmienok ako v ostatných členských štátoch EÚ.

Obyčaj nie je v Českej republike prameňom práva. V určitých prípadoch však zákon dovoľuje používať zvyklosti pre určitú oblasť alebo právne zásady.

V takých prípadoch zákon odkazuje na obyčaj a súd si môže tieto pravidlá môže vynútiť. Prevláda teda názor, že prameňom práva nie je právna zásada alebo samotná zvyklosť, ale zákon, ktorý na ňu odkazuje.

Prameňom práva nie je ani súdne rozhodnutie. Na druhej strane súd nemôže odmietnuť vydať rozhodnutie kvôli neúplnosti alebo nejasnosti práva, často si musí pomôcť výkladom, ktorým sa potom ostatní sudcovia pri rozhodovaní riadia, a preto je potom jeho rozhodnutie *de facto* právotvorné. Ak je rozhodnutie uverejnené v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk, čo je pri zásadných rozhodnutiach vyšších súdov pravidlom, pôsobí v skutočnosti ako prameň práva aj napriek tomu, že za neho oficiálne nie je považované.

Hierarchia právnych noriem

Právny poriadok Českej republiky je hierarchicky usporiadaný. Na čele stojí **Ústava** a ďalšie ústavné zákony, ktoré majú najvyššiu právnu silu a zmeniť ich môže zase len ústavný zákon. Pod ústavnými **zákonmi** stoja zákony, na základe ktorých sa vydávajú vykonávacie predpisy, ktoré majú najnižšiu právnu silu. Platí, že predpis s nižšou právnou silou musí byť vždy v súlade s predpisom s vyššou právnou silou. Právny predpis môže zrušiť alebo zmeniť výlučne predpis s rovnakou alebo vyššou právnou silou. Osobitné postavenie majú **medzinárodné zmluvy**. Ako už bolo uvedené, sú súčasťou právneho poriadku a v prípade sporu majú prednosť pred zákonom, t. j. aj pred ústavným zákonom ČR.

Predpisy odvodené zo zákonov – nariadenia vlády, rozhodnutia prezidenta republiky všeobecnej normatívnej povahy (napr. o amnestii), právne predpisy ministerstiev a iných správnych úradov s celoštátnou a miestnou pôsobnosťou, nariadenia krajských a obecných zastupiteľstiev s prenesenou pôsobnosťou. Uvedené predpisy sa musia vydať na základe zákona a v jeho medziach, v rozsahu zákonného splnomocnenia.

Pokiaľ ide o **európske právo**, rovnako ako v ostatných členských štátoch EÚ platí zásada prednosti práva Spoločenstva. Táto zásada stanovuje, že pokiaľ je európska norma v rozpore s vnútroštátnou normou (t. j. zákonom, vyhláškou a pod.) členského štátu, má prednosť európska norma. Platí to aj v prípade rozporu národnej normy s primárnym právom Spoločenstva (zakladacími zmluvami) aj so sekundárnym právom Spoločenstva (nariadeniami, smernicami a pod.). Podľa prevládajúceho výkladu nie sú zo zásady prednosti vyňaté ani najvyššie zákony členských štátov – európska norma má prednosť aj pred ústavou či ústavným zákonom členského štátu.

Na to, aby sa medzinárodné zmluvy, ktoré sú pre Českú republiku záväzné, stali súčasťou právneho poriadku, musí parlament vysloviť súhlas s ratifikáciou, s výnimkou prípadu, keď ústavný zákon stanoví, že pre konkrétnu zmluvu sa musí súhlas vysloviť prostredníctvom referenda. Medzinárodné zmluvy ratifikuje prezident republiky. Po ratifikácii je potrebné zmluvu vyhlásiť, t. j. uverejniť jej české znenie v Zbierke medzinárodných zmlúv.

Inštitucionálny rámec

Inštitúcie, ktoré prijímajú právne normy

V Českej republike je nositeľom zákonodarnej moci Parlament, ktorý tvoria dve komory:

Poslanecká snemovňa (200 poslancov) a

Senát (81 senátorov).

Legislatívny proces

Tvorba zákonov, čiže legislatívny proces, začína zákonodarnou iniciatívou. Zákonodarnú iniciatívu, čiže právo navrhovať Poslaneckej snemovni nové zákony a zmeny už existujúcich zákonov, majú jednotliví poslanci alebo skupiny poslancov, Senát, vláda a krajské zastupiteľstvá. Návrh zákona o štátnom rozpočte a návrh štátneho záverečného účtu podáva výlučne vláda a rozhoduje o nich len Poslanecká snemovňa. Vláda má však právo vyjadriť sa k všetkým návrhom zákonov. Navrhnutú predlohu zákona prerokuje a prípadne upraví najprv Poslanecká snemovňa, a to v troch po sebe nasledujúcich čítaniach. Na schválenie zákona je potrebná nadpolovičná väčšina prítomných poslancov.

Návrh zákona, s ktorým Poslanecká snemovňa vyslovila súhlas, zašle jej predseda čo najskôr Senátu. Na rozdiel od mnohokrát zdĺhavého a niekoľko mesiacov trvajúceho prerokovania zákona v Poslaneckej snemovni má Senát na prerokovanie zákona len 30 dní. V tejto lehote musí Senát zákon schváliť, zamietnuť alebo vrátiť poslancom s pozmeňovacími návrhmi. Môže sa tiež rozhodnúť, že sa zákonom vôbec nebude zaoberať. Ak Senát návrh schváli, vyjadrí vôľu nezaoberať sa ním alebo sa k nemu v stanovenej lehote vôbec nevyjadří, platí, že sa zákon prijme a následne sa postúpi prezidentovi republiky

na podpis. Ak Senát návrh zákona zamietne, Poslanecká snemovňa o ňom hlasuje znovu. Návrh zákona sa prijme, ak ho schváli nadpolovičná väčšina všetkých poslancov. Ak Senát vráti Poslaneckej snemovni návrh zákona s pozmeňovacími návrhmi, Poslanecká snemovňa o ňom hlasuje v znení, ktoré bolo schválené Senátom. Na základe súhlasu väčšiny poslancov sa návrh zákona prijme. Ak Poslanecká snemovňa neschválila návrh zákona v znení schválenom Senátom, znovu hlasuje o návrhu zákona v pôvodnom znení, v ktorom bol postúpený Senátu. Návrh zákona sa prijme, ak ho schváli nadpolovičná väčšina všetkých poslancov, t. j. najmenej 101 hlasov. Na prijatie volebného zákona a niektorých ďalších zákonov je potrebné, aby boli schválené Poslaneckou snemovňou aj Senátom.

Prezident sa môže do 15 dní od postúpenia zákona rozhodnúť, že zákon nepodpíše a vráti Poslaneckej snemovni s odôvodnením na nové prerokovanie. Ide o tzv. veto zákona. Poslanecká snemovňa môže následne nadpolovičnou väčšinou všetkých poslancov bez akejkoľvek zmeny zákona prezidentovo veto prehlasovať a zákon sa vyhlási. Inak platí, že zákon nebol prijatý.

Okrem prezidenta republiky podpisujú zákony predseda Poslaneckej snemovne a predseda vlády, ide však len o formálnu záležitosť.

Ak dôjde k rozpusteniu Poslaneckej snemovne, Senátu prináleží prijímať zákonné opatrenia v niektorých veciach, ktoré neznesú odklad a ktoré by si inak vyžadovali prijatie zákona. Zákonné opatrenie môže Senátu navrhnúť len vláda a následne musí byť schválené Poslaneckou snemovňou na jej prvej schôdzi, v opačnom prípade zaniká jeho platnosť.

Výnimku z legislatívneho procesu predstavujú ústavné zákony. Pri prijímaní s nimi musia súhlasiť aspoň tri pätiny všetkých poslancov (tzv. kvalifikovaná väčšina) a tiež tri pätiny prítomných senátorov, čiže nielen polovica prítomných členov parlamentu, ktorá je zvyčajne potrebná pri prijímaní bežných zákonov. Ústavné zákony môžu meniť a dopĺňať len ústavné zákony (t. j. v čase rozpustenia Poslaneckej snemovne ich nie je možné meniť zákonnými opatreniami Senátu) a prezident ich nemôže vetovať.

Podzákonné právne predpisy, t. j. nariadenia a vyhlášky, v ktorých sa stanovujú podrobnejšie pravidlá neobsiahnuté zákonom, môžu ministerstvá, iné správne úrady a orgány územnej samosprávy vydávať v rozsahu svojej pôsobnosti.

Platnosť právnych predpisov

Na to, aby sa právny predpis stal platným, musí sa vyhlásiť. Ústavné zákony, zákony a ďalšie právne predpisy (nariadenia vlády, vyhlášky ministerstiev a i.) sa vyhlasujú v Zbierke zákonov, ktorú vydáva ministerstvo vnútra. Právne predpisy vstupujú do platnosti a stávajú sa súčasťou právneho poriadku dňom ich vyhlásenia v zbierke zákonov. V Zbierke je pri každom vyhlásenom predpise uvedený aj deň jeho účinnosti. Je to deň, od ktorého sú všetci povinní tento predpis dodržiavať. Pokiaľ nie je stanovená skoršia účinnosť, právne predpisy nadobúdajú účinnosť pätnástym dňom po vyhlásení. Ak si to vyžaduje naliehavý všeobecný záujem, je možné výnimočne stanoviť skorší začiatok účinnosti, najskôr však v deň vyhlásenia. Deň platnosti a účinnosti právneho predpisu sa tak môžu zhodovať. Právny predpis však nikdy nemôže nadobudnúť účinnosť skôr než vstúpi do platnosti. Zákonné opatrenia Senátu sa rovnako ako zákony vyhlasujú v Zbierke zákonov a ratifikované medzinárodné zmluvy v Zbierke medzinárodných zmlúv. Predpisy krajov sa zverejňujú vo vestníkoch, predpisy obcí vyvesením na úradnú tabuľu obecného úradu na obdobie 15 dní a inými pre jednotlivé miesta obvyklými spôsobmi.

O zrušení zákonov alebo ich jednotlivých ustanovení, ak sú v rozpore s ústavným poriadkom, a o zrušení iných právnych predpisov alebo ich jednotlivých ustanovení, ak sú v rozpore s ústavným poriadkom alebo zákonom, rozhoduje Ústavný súd.

Pre viac informácií pozri znenie Ústavy: [Ústava](#).

Právna databáza

Právnu databázu vlastní a spravuje Ministerstvo vnútra Českej republiky. Táto databáza obsahuje nasledujúce informácie:

oddiel oficiálnej webovej stránky ministerstva vnútra ([Ministerstvo vnútra](#)) venovaný legislatíve ([legislatíva](#)). Obsahuje elektronické verzie (vo formáte PDF) Zbierky zákonov ([Zbierka zákonov](#)) a Zbierky medzinárodných zmlúv ([Zbierka medzinárodných zmlúv](#)) (časť Úradného vestníka). Táto stránka nemá žiadne oficiálne postavenie ani právnu silu. Autentickú povahu má len tlačené znenie Zbierky zákonov. Stránka je prístupná verejnosti a potrebné informácie je na nej možné hľadať pomocou fulltextového vyhľadávania aj prostredníctvom hľadania pomocou metaúdajov.

[Sekcia zákony](#) Portálu verejnej správy Českej republiky ([Portál verejnej správy Českej republiky](#)) obsahuje aktualizované, úplné znenia zákonov a vykonávacích právnych predpisov. Táto stránka nemá žiadne oficiálne postavenie ani právnu silu. Na tejto stránke je možné vykonávať fulltextové vyhľadávania aj hľadanie pomocou názvov a čísel dokumentov v databáze.

Informačný systém [ISAP](#) umožňuje prístup k databázam využívaným na pridelovanie koordinačných rolí dokumentom Rady, ako aj aktom vyhláseným v Úradnom vestníku Európskej únie. Sleduje tiež proces vykonávania, národný legislatívny proces a konania o porušení. Prostredníctvom tejto databázy získate prístup k elektronickému archívu národných postojov, pracovných dokumentov a porovnávacích tabuliek, ako aj k ďalším materiálom.

Judikatúra

V ČR neexistuje jednotná úradná ani súkromná zbierka, v ktorej by boli sústavne uverejňované rozhodnutia všetkých českých súdov, t. j. rozhodnutia Ústavného súdu a tie rozhodnutia všeobecných súdov, ktoré môžu mať všeobecný dopad. Rozhodnutia Ústavného súdu sú uverejnené v Zbierke rozhodnutí a uznesení Ústavného súdu, ktorú vydáva vydavateľstvo C. H. Beck Praha. Pokiaľ ide o rozhodnutia všeobecných súdov, systematickejšie sú uverejňované len vybrané rozhodnutia najvyšších inšancií, čiže Najvyššieho súdu a Najvyššieho správneho súdu. Vybrané rozhodnutia Najvyššieho súdu a takisto jeho stanoviská, ktorých účelom je zjednocovať judikatúru nižších súdov v rámci občianskej a trestnej vetvy všeobecného súdnictva, sa nachádzajú v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk, ktorú vydáva vydavateľstvo LexisNexis Praha. Vybrané rozhodnutia a uznesenia Najvyššieho správneho súdu sú uverejnené v Zbierke rozhodnutí Najvyššieho správneho súdu, ktorú vydáva vydavateľstvo ASPI Praha. Judikatúra nižších všeobecných súdov nie je systematicky uverejňovaná, vybrané rozhodnutia sú občas uverejnené v právnických periodikách.

V tejto situácii majú praktický význam oficiálne elektronické vyhľadávače judikatúry ústavného a oboch najvyšších všeobecných súdov, ktoré uchopujú rozhodnutia týchto súdov v ich úplnosti. Na serveroch jednotlivých nižších všeobecných súdov sa v elektronickej podobe začínajú objavovať aj výbery z ich judikatúry.

[judikatúra Ústavného súdu ČR](#)

[judikatúra Najvyššieho súdu ČR](#)

[judikatúra Najvyššieho správneho súdu](#)

Je prístup do databázy bezplatný?

Prístup do databázy **je bezplatný**.

Vybrané komerčné databázy

Databáza [ASPI](#)

Databáza [LEXDATA](#)

Databáza [LEXGALAXY](#)

Databáza [SAGIT](#)

Databáza [TORI](#)

Posledná aktualizácia: 16/09/2020

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.